

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1683/2023
22.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Мирјане Андријашевић, Гордане Комненић, Добриле Страјина и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Нешић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, Основни суд у Врању, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3138/22 од 11.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 22.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 3138/22 од 11.10.2022. године, у одбијајућем делу става другог изреке и у ставу трећем изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Врању П 3211/21 од 11.07.2022. године, у усвајајућем делу става првог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од још 300.000,00 динара, са законском затезном каматом од 11.07.2022. године до исплате и у ставу другом изреке.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3138/22 од 11.10.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3138/22 од 11.10.2022. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у укупном износу од 95.300,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П 3211/21 од 11.07.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, у периоду од 28.12.2012. године до 06.06.2013. године, исплати износ од 700.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате и одбијен је као неоснован тужбени захтев за накнаду

нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе за већи износ од досуђеног до траженог износа од 1.000.000,00 динара, односно за износ од 300.000,00 динара, са законском затезном каматом. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 138.725,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3138/22 од 11.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу става првог изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог изреке, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, у периоду од 28.12.2012. године до 06.06.2013. године, исплати износ од 400.000,00 динара, са законском затезном каматом од 11.07.2022. године као дана пресуђења до исплате, док је за вишак тужбеног захтева од досуђеног износа од 400.000,00 динара до износа од 700.000,00 динара, са каматом, тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка, садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 79.600,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Ревизија тужиоца изјављена против одбијајућег дела става другог изреке и против става трећег изреке другостепене пресуде је дозвољена у смислу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011...10/2023, у даљем тексту: ЗПП), због чега у овом делу није било места оцени дозвољености изузетне ревизије применом члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду, у наведеном делу, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је правноснажном пресудом Основног суда у Врању К 276/18 од 13.02.2019. године ослобођен оптужбе да је учинио кривично дело изазивање опште опасности из члана 278. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, у вези чл. 33. и 61. КЗ, а правноснажном пресудом Основног суда у Врању К 438/19 од 03.06.2020. године према тужиоцу је одбијена оптужба за кривично дело насилничко понашање из члана 344. став 1. у вези члана 33. КЗ, због којих оптужби је тужилац био у притвору у периоду од 28.12.2012. године до 06.06.2013. године, укупно 158 дана, одређеног на основу члана 211. став 1. тачка 3. ЗКП, због опасности да ће поновити извршење дела које му је стављено на терет. Тужилац се 07.04.2021. године обратио туженој захтевом за обештећење ван спора, али

није дошло до постизања споразума. Тужилац је у време притварања био одборник у Скупштини Града, па су о догађају поводом ког је тужилац притворен извештавали медији, а због политичких притисака тужилац је морао да поднесе оставку чиме је изгубио мандат у Скупштини. Тужилац је у то време био верен и вереница је хтела да га остави, јер се причало да ће дуго година провести у затвору. По изласку из притвора тужилац није могао да нађе запослење, због чега је напустио земљу током 2014. године. Из налаза и мишљења судског вештака неуропсихијатра утврђено је да је тужилац трпео душевне болове јаког интензитета у трајању од 158 дана у виду психичке неравнотеже, која се огледала у јакој напетости, узмирености, несаници, забринутости за исход изненадне непријатне ситуације и неизвесног боравка у специфичним условима, да је следећа три месеца трпео душевне болове средњег интензитета, док је душевне болове слабог интензитета трпео наредних шест месеци.

На овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је применио материјално право из члана 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011..35/2019) и чланова 200. и 277. Закона о облигационим односима, у вези члана 232. ЗПП и обавезао туженог да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, исплати износ од 700.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења, па до коначне исплате, док је у преосталом делу тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете у износу од још 300.000,00 динара, са каматом, одбио као неоснован.

Другостепени суд је оценио правилним закључак првостепеног суда да тужиоцу, као лицу неосновано лишеном слободе, припада право на накнаду нематеријалне штете. Међутим, по оцени другостепеног суда, одлуком о висини накнаде коју је тужиоцу досудио, првостепени суд је погодовао тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхе накнаде нематеријалне штете, те досуђени износ не оправдава сврху за коју је законом установљено право на новчану накнаду нематеријалне штете, због чега је преиначењем првостепене пресуде обавезао тужену да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 400.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, док је за вишак тужбеног захтева од досуђеног износа до износа од 700.000,00 динара (за износ од 300.000,00 динара) са каматом, тужбени захтев одбио као неоснован, налазећи да ова сума не представља материјализацију института накнаде нематеријалне штете, а пружа морално задовољење у складу са тежином повреде коју је оштећени претрпео.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право, односно одредбу члана 200. Закона о облигационим односима, када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете за износ од 300.000,00 динара, са законском затезном каматом.

Наиме, приликом одмеравања висине накнаде за тражени вид штете, по оцени Врховног суда, првостепени суд је правилно указао на низ околности које утичу на одмеравање новчане казне за овај вид штете, водећи рачуна о свим објективним и

субјективним околностима које утичу на природу и тежину душевних болова насталих услед неоснованог лишења слободе, као што су дужина трајања притвора, породични и лични статус тужиоца, углед који је тужилац имао као млад човек (... годиште) и носилац функције у Скупштини Града, однос средине према тужиоцу након изласка из притвора, тежина кривичног дела које му је стављено на терет, услови боравка у притвору, да је током боравка трпео душевне болове интензитета и трајања утврђеног из налаза и мишљења вештака неуропсихијатра, да по изласку из притвора није могао да нађе запослење, као и значај повређеног добра и циљ коме служи ова накнада.

Код постојања наведених околности конкретног случаја које су од значаја на висину накнаде штете, на које је правилно указао првостепени суд, висина накнаде штете досуђена првостепеном пресудом може се сматрати правичном за обе парничне странке, према сврси и циљу коме та накнада служи, односно наведени износ није превисоко одмерен.

Из наведених разлога Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, ставом првим изреке, преиначио другостепену пресуду у одбијајућем делу става првог изреке тако што је жалбу тужене одбио, као неосновану, а првостепену пресуду у делу којим је тужена обавезана да тужиоцу накнади нематеријалну штету исплатом износа од још 300.000,00 динара, са законском затезном каматом од доношења првостепене пресуде до исплате и трошкове парничног поступка, потврдио.

По оцени Врховног суда, нису испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужиоца, у смислу одредбе члана 404. ЗПП, у делу којим се побија став први изреке другостепене пресуде.

Правноснажном пресудом, у наведеном делу, одбијен је, као неоснован тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе у износу од још 300.000,00 динара, преко износа досуђеног првостепеном пресудом. Овакву одлуку нижестепени судови су донели према околностима конкретног случаја и чињеницама утврђеним у овој правној ствари, а у складу са правним ставовима који су изражени кроз одлуке Врховног суда, због чега нема услова за одлучивање у ревизији као о изузетно дозвољеној, а ради разматрања правног питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе или новог тумачења права.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 404. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије, у делу којим се побија став први изреке другостепене пресуде, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. у вези члана 403. став 3. ЗПП, Врховни суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Према члану 403. став 3. ЗПП ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску

противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба у овој правној ствари поднета је 20.08.2021. године. Вредност предмета спора побијаног дела је износ од 300.000,00 динара.

Како у конкретном случају вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде очигледно не прелази динарску противвредност 40.000 евра, по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, ревизија тужиоца у делу којим се побија став први изреке другостепене пресуде није дозвољена у смислу члана 403. став 3. ЗПП.

На основу члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

Тужиоцу, према делимичном успеху у ревизијском поступку, применом одредби чл. 153, 154. и 163. ЗПП припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка у укупном износу од 95.300,00 динара, и то за састав ревизије у износу од 11.250,00 динара и судских такси на ревизију у износу од 35.300,00 динара и одлуку о ревизији у износу од 48.750,00 динара, применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе из Закона о судским таксама. Тужиоцу би припадало и право на накнаду трошкова другостепеног поступка, али како о постављеном и опредељеном захтеву тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби другостепени суд није одлучио у побијаној пресуди, а тужилац није поднео предлог за доношење допунског решења, то се у смислу одредбе члана 356. став 3. у вези члана 402. ЗПП сматра да је захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка повучен.

Из наведених разлога, применом члана 165. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа- судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић